

ser, så måste det äfven, i följe deraf, arbetas med en beständig våtska och fuktighet; hvilken utan tvifvel ganska mycket influerar på jordmonen. När nu erfarenheten besannar, att tall växer på torr och mager jordmon, men granen deremot älskar en fuktig jordmon, så lär det icke förefalla någon underligt, att hela sträckan mellan sjögränsen och fjellarnes bas är beväxt med granskog. Och, om vid fjellarnes baser, der landet åter får en hastigare upphöjning, som gör, att fuktigheten snarare afrinner och danar en torr jordmon, dessa backar ännu framlocka några krokiga tallar, så lär man icke med skäl böra kasta skulden till denna förändring på klimatet, eller granens och tallens olika ömtålighet för köld, då man, enligt den redan antagna erfarenhetsregeln, tydligen inser, att en sådan jordmon, äfven om den flyttades ner på slättbygden, icke kunde framalstra annat än tall.

På Norrsta sidan deremot, der fjellryggen tvärt afbryter, med stupas afsättningar och branta precipicer, der afrinner fuktigheten snart, hvadan det synes helt naturligt, att tallen visar sig först på dessa torra backars afsättningar.

Samma förhållande på *Dovre* i Norrige torde kunna bedömas ur samma synpunkt.

Om jemnförelsen mellan gran- och tallskogar tyckes det redan vara tillräckligen ordadt; men vid tillämpningen af deras nytta och skada i ekonomien, samt deras inflytelse i synnerhet på åkerbruket, tyckes en närmare kännedom af deras inbördes förhållande blifva hvarken onyttig eller öfverflödig.

Att granskogar antyda en bördig jordmon, men tallskogar en steril mark, det må upplysas af följande exempel:

Det händer icke sällan, att nybyggarna, antingen af våda, eller ock med slit, sätta eld på omkringliggande skogar.

Det göra de, antingen för att skaffa sig ett godt mulbete, eller ock, när det kommer an på tallskogar, för att aflägsna Lapparne med deras renehjordar från sitt gebiet, emedan rehnarne göra mycken skada på nybyggarnes höhässior. Det sker i båda hänseenden, ty värr! till landets stora skada och känbara skogsförödelse. Men våldsverkarna vinna sitt ändamål; ty högst 3 år, sedan en granskog blifvit sålunda härjad, har man der det ypperligaste mulbete, som någonsin gifves i världen. Det består då till det mesta af den så kallade *Sian*, *aira montana* L., som växer så ymnigt och tjockt, att man med mycken båtнад kan insamla den till foder. Creaturen äta den